

Usazené horniny

usazené horniny - sedimentární

- vznikají usazováním materiálu
- vytváří vrstvy o určité mocnosti – tloušťce

odlišení vrstev

1. nerostným složením
2. velikostí částic
3. způsobem vzniku
4. stupněm zpevnění
5. podle hospodářského významu (lože u rud; sloj u uhlí; vrstva nad = nadloží, vrstva pod = podloží)

- podle velikosti částic = úlomkovité horniny
 - vznik erozí (vodní, větrná), působením gravitace
 - prach, písek, štěrk
- podle chemického složení
 - zpevněné – tmelem např.: vápenatým, železitým,...
 - nezpevněné

zástupci

- I) pískovec
 - SiO_2 písek (tmel: jíly, kaolín, oxidy Fe, vápenec);
 - vznik: II. a III. hory – Děčínsko, Český ráj, Adršpach, Teplice
křemence – křemenný tmel – pevnost, odolnost
Berounsko, Most, Louny
 - *Arkózy* – živcová zrna, muskovit – zdroj kaolínu – stavební účely – Plzeňsko
- II) s jílovými nerosty
 - spraše – sypké, naváté větrem – živce, jílové nerosty, vápenec – tvorba černozemí
 - jílové břidlice – nerozpadají se ve vodě, štípatelnost, střešní krytiny, cement
 - jílovce – zpevněné jíly
 - jíly - kaolinické - jemné částice – plasticita – výroba porcelánu Karlovy Vary - jedno z největších přírodních bohatství

zástupci

- III) karbonátové
 - vysrážený kalcit = chemický a organický ze schránek, aragonit, travertin (vysrážený z chladné vody; má komůrky), jezerní křída
- IV) slínité
 - směs vápenců a jílu – slíny - reakce s HCl na rozdíl od jílu; slínovec s pískem = opuka - dříve hojný stavební materiál
- V) křemité
 - vysrážením SiO_2 nebo usazování schránek rozsivek – bílá, světlá – rozsivkovitá zemina - Borovany, Františkovy Lázně (filtrační hmota, broušení drahokamů, do zubních past)
- VI) sírany a chloridy
 - vysrážejí se z mořské vody – použití v potravinářství – sůl nebo v zemědělství – hnojiva